

OIKAISUVAATIMUS POHJOIS-SAVON ALUEPELASTUSLAUTAKUNNALLE

PÄÄTÖS JOHON HAETAAN OIKAISUA

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen pelastusjohtajan päätös 28.12.2021,
asianro 12509/2021, henkilöstöasiat 95 § / 2021

OIKAISUVAATIMUKSEN ESITTÄJÄ

Markku Räsänen
Puistotie 17 b
73500 JUANKOSKI

ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Asianajaja, Antti Palo
Asianajotoimisto Kasanen & Vuorinen Oy
Kauppiaskatu 13 F 149
20100 TURKU
puh. 029 309 9959, 044 580 0042
sähköposti antti.palo@kasanenvuorinen.fi

VAATIMUKSET

Räsänen vaatii, että pelastusjohtaja Paavo Tiitan päätös kumotaan, ja

1. vahvistetaan, että Markku Räsänen Kuopion kaupungin palveluksessa varallaoloksi luettu aika tulee lukea kokonaisuudessaan työajaksi seuraavilta ajoilta:
 - 23.2.2017 – 30.4.2017
 - 16.4.2018 – 31.8.2018
 - 24.10.2018 – 26.10.2018
 - 11.2.2019 – 3.3.2019
 - 16.4.2019 – 2.6.2019
 - 1.7.2019 – 4.8.2019
 - 3.2.2020 – 9.2.2020
 - 1.3.2020 – 31.12.2021
2. velvoitetaan Kuopion kaupunki maksamaan Räsäselle yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisia palkkasaatavia enintään 200.000 euroa.

ASIAN TAUSTA

Räsänen on joulukuussa 2020 esittänyt Kuopion kaupungille vaatimuksen maksamattomista palkkasaatavista. Kuopion kaupunki on kiistänyt vaatimukset. Räsänen on uudelleen 14.10.2021 päivätyllä kirjeellä vaatinut, että Kuopion kaupunki maksaa hänelle palkkasaatavia, jotka ovat aiheutuneet siitä, että Räsänen suorittama varallaolo on tosiasiallisesti katsottava työajaksi. Vaatimus koostuu varallaolokorvauksen ja täyden tuntipalkan erotuksesta sekä ylityökorvauksista, sunnuntaikorvauksista, lauantaikorvauksista, ilta- ja yötyökorvauksista ja viikkolepokorvauksista. Räsänen on pyytänyt, että kaupunki tekisi asiassa valituskelpoisen hallintopäätöksen.

Kuopion kaupunki on kiistänyt vaatimukset 30.11.2021 annetulla vastauksella. Kaupunki on vastauksessaan todennut, että kaupunki tekee lähiaikoina valituskelpoiset hallintopäätökset niiden varallaolijoiden osalta, jotka ovat olleet virkasuhteessa. Pohjois-Savon pelastuslaitoksen pelastusjohtaja on 28.12.2021 tehnyt päätöksen, jonka mukaan Markku Räsänen virkasuhteessa tekemä varallaolo ei ole työaikaa, minkä vuoksi korvauksia ei suoriteta.

PERUSTEETTiedot virkasuhteesta

Räsänen on työskennellyt Kuopion kaupungin palveluksessa Pohjois-Savon pelastuslaitolla virkasuhteissa seuraavasti:

- 23.2.2017 – 30.4.2017
- 16.4.2018 – 31.8.2018
- 24.10.2018 – 26.10.2018
- 11.2.2019 – 3.3.2019
- 16.4.2019 – 2.6.2019
- 1.7.2019 – 4.8.2019
- 3.2.2020 – 9.2.2020
- 1.3.2020 –

Räsänen on toiminut Juankosken asemalla palomiehen tehtävissä vuodesta 2000 lukien. Räsänen on toiminut sekä virka- että työsuhteissa.

Räsänen työaika muodostuu hälytystehtävistä, koulutus- ja harjoitustilaisuuksista sekä varallaolosta. Räsänen on suorittanut varallaoloa laadittujen työvuorolistojen mukaisesti. Työnantaja on velvoittanut varallaolijoita pitämään mukanaan puhelinta, johon tulevaan hälytykseen on ollut velvollisuus heti reagoida. Varallaoloajalta on maksettu varallaolokorvausta, jonka määrä on ollut arkena 38 % ja viikonloppuisin 40 % perustuntipalkasta. Hälytyksen ajalta on maksettu täyttä palkkaa työaikakorvauksineen.

VIRKA- JA TYÖEHTOSOPIMUKSEN MÄÄRÄYKSET

Voimassa olevan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) III luku sisältää muun ohella seuraavat määräykset:

4 § Työaika

Määritelmä

1 mom. Työajaksi luetaan työhön käytetty aika sekä aika, jonka viranhaltija/ työntekijä on velvollinen olemaan työpaikalla työnantajan käytettävissä.

[...]

5 § Varallaoloaika

1 mom. Varallaololla tarkoitetaan sitä, että viranhaltijan/työntekijän on oltava tavoitettavissa niin, että hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön. Varallaoloksi ei katsota velvollisuutta olla työpaikalla työvalmiudessa paitsi silloin, kun viranhaltijalle/työntekijälle on annettu lupa olla varalla valintansa mukaan joko työpaikalla tai määrätyin ehdoin sen ulkopuolella. Varallaoloaika ei lueta työaikaan. Varallaolo-

ajan pituus ja varallaolon toistuvuus eivät saa haitata kohtuuttomasti viranhaltijan/työntekijän vapaa-ajan käyttöä. Viranhaltijalla varallaolovelvollisuus perustuu sopimukseen tai määräykseen ja työntekijällä sopimukseen.

Soveltamisohje

Varallaolosta tulee antaa sellaiset kirjalliset ohjeet, että viranhaltija/työntekijä tietää varallaoloon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet (esimerkiksi missä ajassa työpaikalle on viimeistään saavuttava). Viranhaltijan velvollisuudesta olla varalla on säädetty työaikalain 5 §:n 3 momentissa (viittausmääräys).

Mikäli viranhaltija/työntekijä kutsutaan varallaolosta työhön, työntekoon käytetty aika luetaan työajaksi eikä tältä ajalta suoriteta varallaolokorvausta. Varallaolossa työpaikalle ja takaisin matkustamiseen kuluvaa aikaa ei lueta työajaksi.

Jos työnantaja on järjestänyt varallaoloa varten asunnon, jota ei voida pitää viranhaltijan/työntekijän varsinaisena asuntona, mutta jossa työnantaja on velvoittanut hänet olemaan varalla, tällaisessa asunnossa oleskeluvelvollisuus luetaan työajaksi, eikä kyseessä ole varallaolo.

16 §:n 1 momentin mukaan ylityöstä maksetaan rahakorvauksena

1. 50 %:lla korotettu tuntipalkka kahdelta ensimmäiseltä vuorokautiselta ylityötunnilta ja 100 %:lla korotettu tuntipalkka kultakin seuraavalta vuorokautiselta ylityötunnilta sekä 50 %:lla korotettu tuntipalkka viikoittaisen ylityön 5 ensimmäiseltä tunnilta ja 100 %:lla korotettu palkka kultakin seuraavalta viikoittaiselta ja vuorokautiselta ylityötunnilta
2. jaksotyössä 50 %:lla korotettu tuntipalkka kahden viikon työaikajakson 12 ensimmäiseltä ylityötunnilta, kolmen viikon työaikajakson 18 ensimmäiseltä ylityötunnilta ja neljän viikon työaikajakson 24 ensimmäiseltä ylityötunnilta sekä 100 %:lla korotettu tuntipalkka kultakin seuraavalta ylityötunnilta

18 §:n 1 momentin mukaan sunnuntaina, itsenäisyyspäivänä, vapunpäivänä, pitkäperjantaina, toisena pääsiäispäivänä, helatorstaina, juhannuspäivänä, pyhäinpäivänä, uudenvuodenpäivänä, loppiaisena, joulupäivänä ja tapaninpäivänä sekä kello 18.00–24.00 lauantaina ja vastaavalta ajalta edellä lueteltujen juhlapäivien aattona tehdystä

työstä maksetaan varsinaisen palkan lisäksi korottamaton tuntipalkka kultakin työtunnilta tai annetaan vastaava vapaa-aika.

18 §:n 2 momentin mukaan arkilauantaina, lukuun ottamatta pääsiäislauantaita tai lauantaiksi sattuvaa jouluaattoa, kello 06.00–18.00 tehdystä työstä maksetaan rahakorvauksena 20 % korottamattomasta tuntipalkasta tai annetaan vastaava vapaa-aika 1. jaksotyössä ja 2. muussa työaikajärjestelmässä säännöllisenä työaikana tehdyiltä työtunneilta.

18 §:n 3 momentin mukaan pääsiäislauantaina, juhannusaattona ja muuksi päiväksi kuin sunnuntaiksi sattuvana jouluaattona klo 00.00–18.00 tehdyiltä työtunneilta maksetaan aattokorvauksena varsinaisen palkan lisäksi korottamaton tuntipalkka tai annetaan vastaava vapaa-aika.

19 §:n 1 momentin mukaan iltatyöllä tarkoitetaan kello 18.00–22.00 tehtyä työtä. Iltatyöstä maksetaan rahakorvauksena 15 % korottamattomasta tuntipalkasta tai annetaan vastaava vapaa-aika.

19 §:n 2 momentin mukaan yötyöllä tarkoitetaan kello 22.00–07.00 tehtyä työtä. Yötyöstä maksetaan rahakorvauksena 30 % korottamattomasta tuntipalkasta tai annetaan vastaava vapaa-aika. Jaksotyössä vapaa-aikakorvaus on 24 minuuttia yötyötunnilta tai rahakorvaus 40 % korottamattomasta tuntipalkasta.

PERUSTEET

Työnantajalta tullut ohjeistus oli, että varallaolijan tuli vastaanottaa Virve-puhelimeen tullut hälytys välittömästi. Kaikki hälytykset tuli vastaanottaa ja tehtävään oli velvollisuus lähteä. Varallaolijalla oli oikeus liikkua lähtövalmiina taajaman läheisyydessä. Varallaolijan tuli 5 minuutin kuluessa hälytyksestä saapua paloasemalle ja varsinaisissa pelastustehtävissä pelastuspaikalla tuli Pohjois-Savon pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaan II riskiluokassa olla 10 minuutissa. Käytännössä varallaolijat olivat kaikissa hälytyksissä velvollisia välittömästi hälytyksen saatuaan ryhtymään työhön.

Räsänen on voinut suorittaa varallaoloa muun muassa asunnossaan taikka muutoin pelastuslaitoksen paloaseman läheisyydessä keskustataajaman alueella. Häneltä edellytetyn lyhyen lähtövalmiuden vuoksi varallaolo on katsottava työajaksi (vrt. KKO 2015:48). Työhön sidonnaisuus on rinnastunut työaikaan. Räsänen on tosiasiallisesti ollut samalla tavalla työhön sidottu kuin varsinaisia työtehtäviä suorittaessaan ja näin ollen varallaolo tulee katsoa kaikilta osin työajaksi. Räsäsellä ei ole käytännössä ollut mahdollisuutta vapaasti määritellä

olinpaikkaansa tai tekemisiään, ja hän on käytännössä joutunut luopumaan suunnittelemaista mitään vapaa-ajan toimintaa.

Räsäsellä on oikeus saada palkkansa työaikakorvauksineen virka- ja työehtosopimuksen mukaan laskettuna siten, että varallaolo katsotaan työajaksi. Palkkasaatavat koostuvat tuntipalkasta, sunnuntaityökorvauksesta, lauantai- ja yökorvauksesta, ilta- ja yölisistä, ylityökorvauksesta ja viikkolepokorvauksesta. Palkkasaatavien tarkka määrä ei toiselta ole tiedossa, minkä vuoksi vaatimus on tässä vaiheessa esitetty enimmäismääräisenä. Työnantajalla on joka tapauksessa aineisto, jonka perusteella se pystyy saatavan määrän laskelmaan. Korkoa vaaditaan maksamattomalle määrälle kunkin kuukauden viimeisestä päivästä lukien.

Saatavien vanhentuminen on katkaistu kirjallisella vaatimuksella joulukuussa 2020, joten palkkasaatavia vaaditaan vuodesta 2017 eteenpäin.

PÄIVÄYS

Turussa joulukuun 30. päivänä 2021

Markku Räsänen



LAATI

Antti Palo
asianajaja, Kaarina